

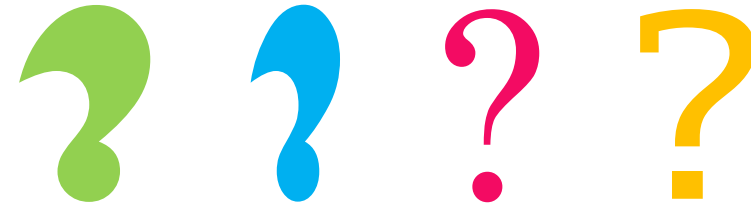
JAK UPORZĄDKOWAĆ ŚWIAT DZIECKA Z **ADHD**?

O DZIECIĘCYCH TRUDNOŚCIACH I SKUTECZNYCH METODACH PRACY

Natalia Kajka

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Katedra Psychoterapii i Psychologii Zdrowia

Ogólnopolski Kongres ADHD Szczecin, 12.03.2016

Pytanie o sposoby pomagające uporządkować świat dziecka z ADHD zadają sobie dorośli zapewne już od ok 240 lat.

To właśnie od takiego czasu literatura naukowa wskazuje na pierwsze zmiany o kształtującej się jednostce chorobowej.

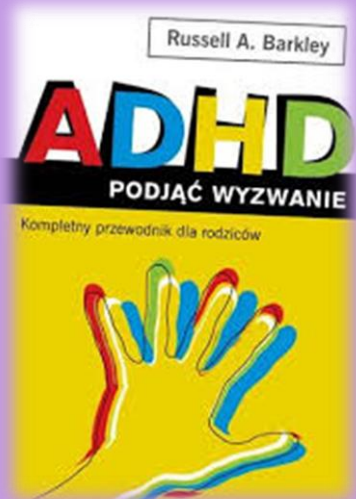
Informacje opisujące tło zaburzeń uwagi zostały zaobserwowane przez Melchiora Weikarda w 1775 roku (Barkley, Peters, 2012).

Od tamtej pory stopniowo naukowcy poszerzali wiedzę na temat tego zespołu.

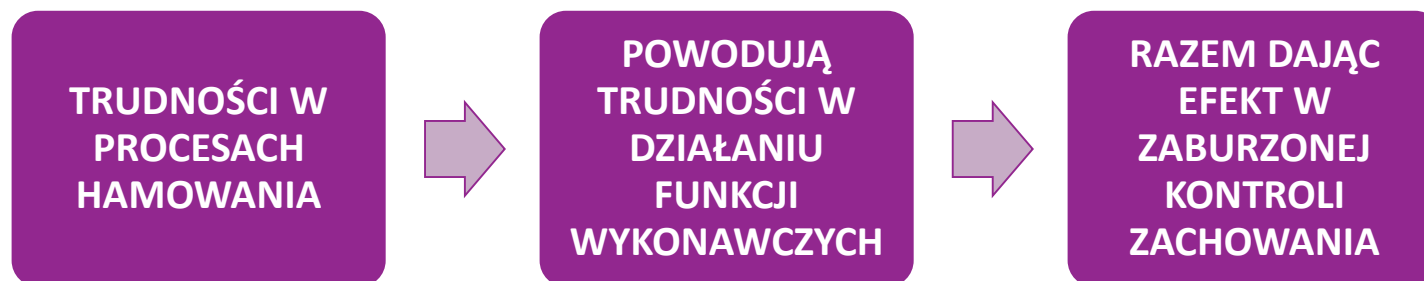

Russell A. Barkley

— psycholog kliniczny i psychiatra. Naukowiec i praktyk, pracujący z dziećmi z ADHD. Jest autorem, redaktorem wielu książek i nagrań z tej dziedziny.

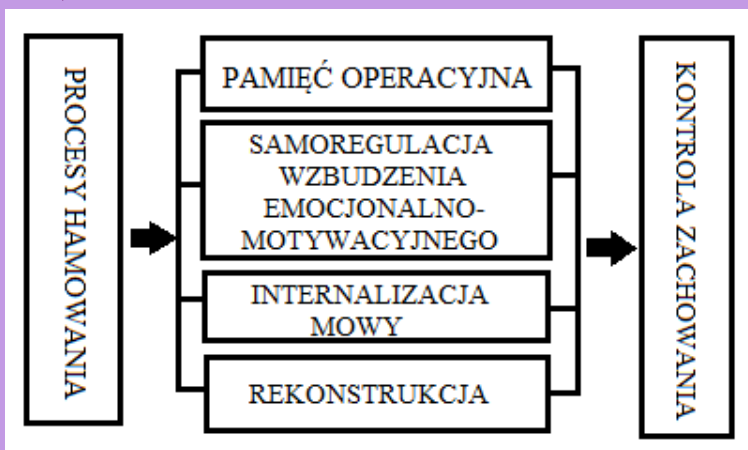
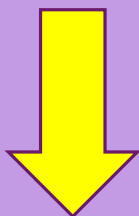
OGÓLNE ZAŁOŻENIE MODELU

NEUROPSYCHOLOGICZNA KONCEPCJA DEFICTÓW HAMOWANIA REAKCJI

R.A. Barkleya

Charakterystyka składowych
modelu

Hamowanie - skuteczność wykonania zadań poznawczych i behawioralnych.

Można je postrzegać jako **trzy procesy** :

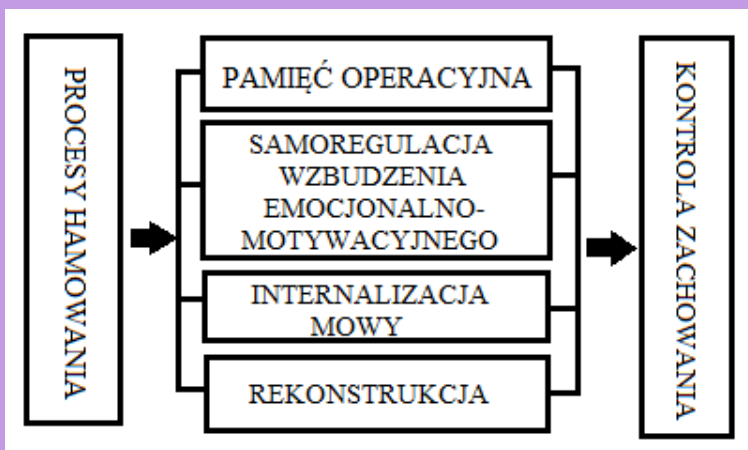
(1) **powstrzymanie odpowiedzi**

(2) **opóźnienie reagowania na bodźce**

(3) **zaprzestanie trwających odpowiedzi** (Barkley, 1997; Borkowska, 2002).

NEUROPSYCHOLOGICZNA KONCEPCJA DEFICTÓW HAMOWANIA REAKCJI

R.A. Barkleya
Charakterystyka
składowych modelu

PAMIĘĆ OPERACYJNA

W pamięci utrzymuje się charakterystyczne wydarzenia, odczucia, czy wyobrażenia na temat siebie i świata. Pozwala to formułować plany i przewidywać możliwe scenariusze zachowań oraz wyciągać wnioski na przyszłość.

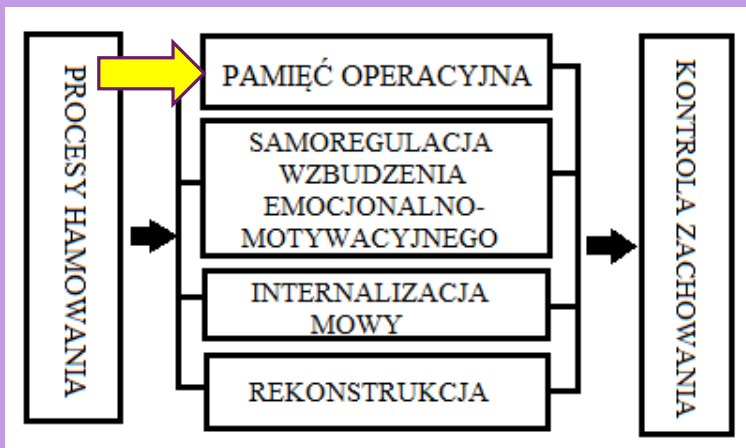
W przypadku deficytu występującego w pamięci operacyjnej u dzieci z ADHD:

- dzieci te są bardziej podatne na wpływ kontekstu
- odnoszą się do bieżącej sytuacji (akcja-reakcja)
- sprawiają wrażenie „nie uczących się na własnych błędach”
- łamią , nie pamiętają ustalonych zasad
- mają problem z planowaniem

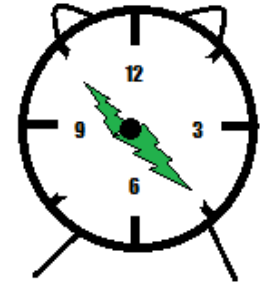
NEUROPSYCHOLOGICZNA KONCEPCJA DEFICTÓW HAMOWANIA REAKCJI

R.A. Barkleya

Charakterystyka
składowych modelu

TO NIE WSZYSTKO!

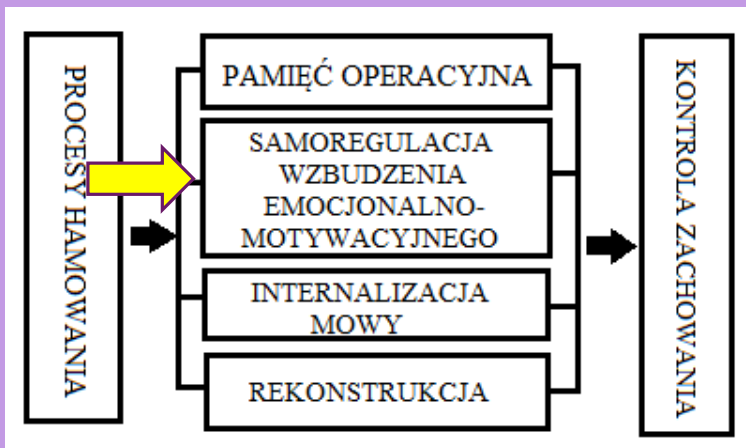

Deficyt w pamięci operacyjnej powoduje, że dzieci z ADHD mają:

- ❑ Zaburzoną czasową organizację zachowań:
- Trudniej im naśladować sekwencje działań
- Informacje wydobywane z pamięci są nieuporządkowane w czasie (problem z chronologią wydarzeń)
- Czynności, które wykonują charakteryzuje dezorganizacja

NEUROPSYCHOLOGICZNA KONCEPCJA DEFICTÓW HAMOWANIA REAKCJI

R.A. Barkleya
Charakterystyka
składowych modelu

SAMOREGULACJA

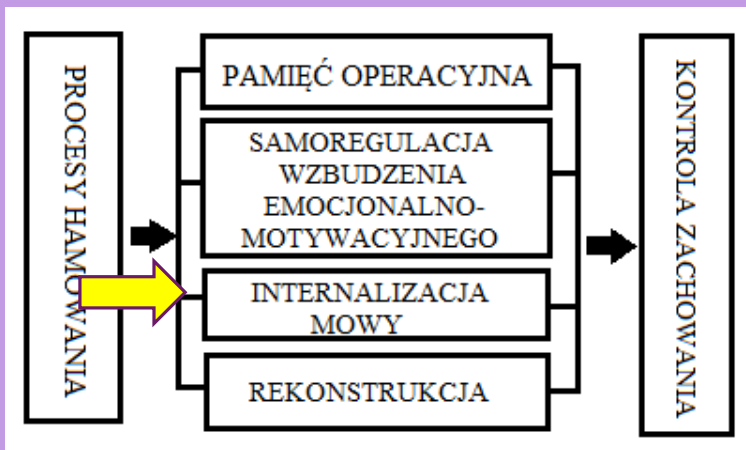
Odpowiada za motywację (odpowiedni poziom pobudzenia) do wykonania celowej czynności i kontrolę emocji.

W przypadku deficytu dzieci z ADHD będą:

- Wykazywać większą reaktywność na emocje
- Źle znosić zdarzenia o dużym ładunku emocjonalnym
- Nie potrafią przewidzieć własnych działań na silne bodźce o dużym natężeniu
- Rozpoczynają i nie kończą działań, zwłaszcza tych odległych w czasie

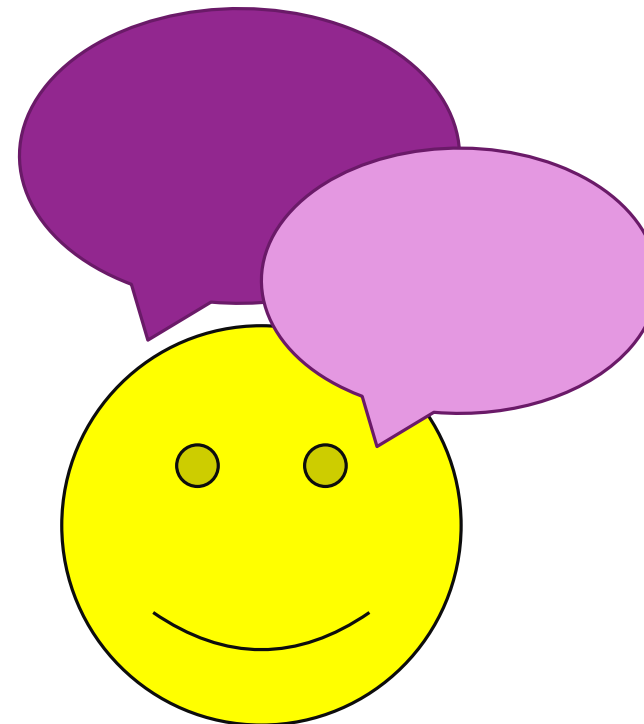
NEUROPSYCHOLOGICZNA KONCEPCJA DEFICTÓW HAMOWANIA REAKCJI

R.A. Barkleya
Charakterystyka
składowych modelu

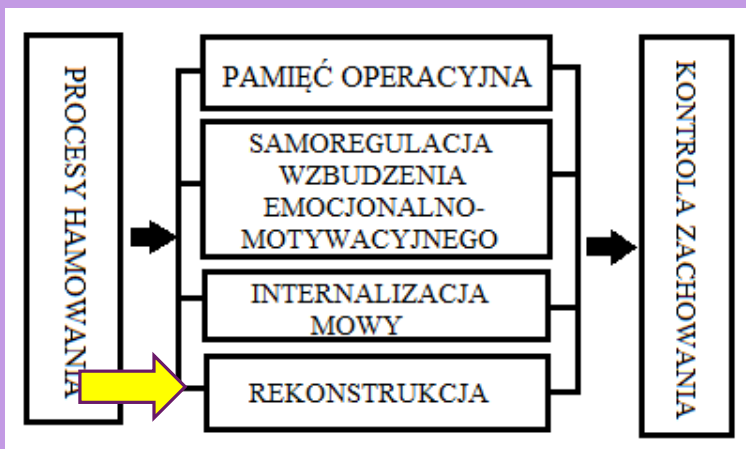
INTERNALIZACJA MOWY

- Odpowiada za mowę wewnętrzną dziecka.
- Dziecko wytwarza samosterowne instrukcje zachowania.
- Jest źródłem zdolności rozwiązywania problemów
- Stwarza środki do formułowania zasad i planów poprzez mowę wewnętrzną.

NEUROPSYCHOLOGICZNA KONCEPCJA DEFICTÓW HAMOWANIA REAKCJI

R.A. Barkleya
Charakterystyka
składowych modelu

REKONSTRUKCJA

- dokładne, efektywne przekazywanie informacji
- rozwiązywanie problemów
- analizę obecnego stanu wiedzy
- syntezę dotychczasowych informacji w nową całość.

Dzieci z ADHD przejawiają

- trudności w funkcjonowaniu językowym
- Źle wypadają w testach mierzących płynność słowną
- ich wypowiedzi są słabiej ustrukturyzowane

**JAK POMÓC NASZEMU
DZIECKU ???**

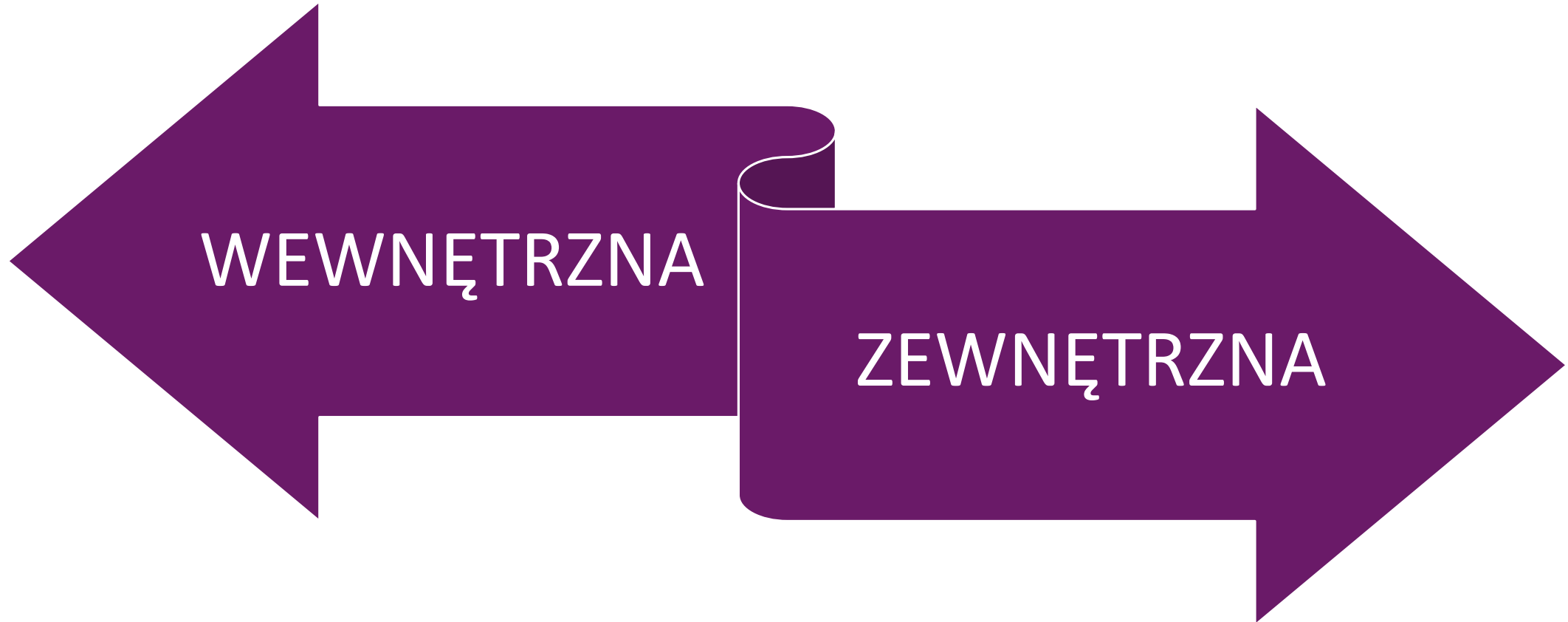
STRUKTURA

Są to przejrzyste reguły i zwyczaje obowiązujące między dzieckiem i jego najbliższym otoczeniem (dom, szkoła, zajęcia dodatkowe, rówieśnicy) (Januszewska, 2014).

PODZIAŁ STRUKTURY

Struktura wewnętrzna jest związana z obrazem samego siebie

STRUKTURA WEWNĘTRZNA

1. OBRAZ SIEBIE DZIECKA Z ADHD
2. ROLA RODZICÓW, SPECJALISTÓW
 - Pomoc w budowaniu struktury zewnętrznej.

(Kajka, Szymona, 2014)

ROLA STRUKTURY

STRUKTURA ZEWNĘTRZNA

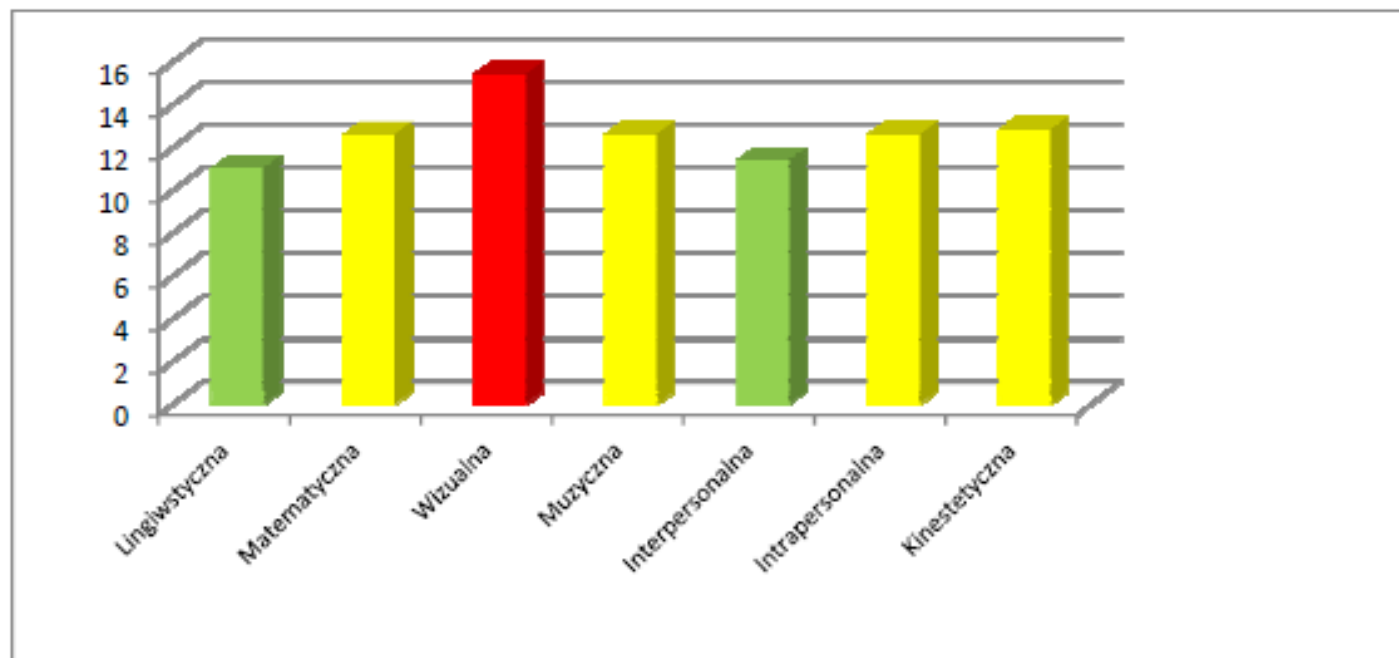
1. ROLA W TERAPII DZIECI Z ADHD
2. METAFORA WODY

SKUTECZNE NARZĘDZIA

Badania Inteligencji Wielorakiej u dzieci z ADHD (Bobkowicz- Lewartowska, Giers, 2014)

Rysunek nr 1: Rozkład średnich wyników grupy dzieci z ADHD z uwzględnieniem typu inteligencji.

1. wizualne pomoce dydaktyczne:

a) Mapy Myśli

b) FISZKI

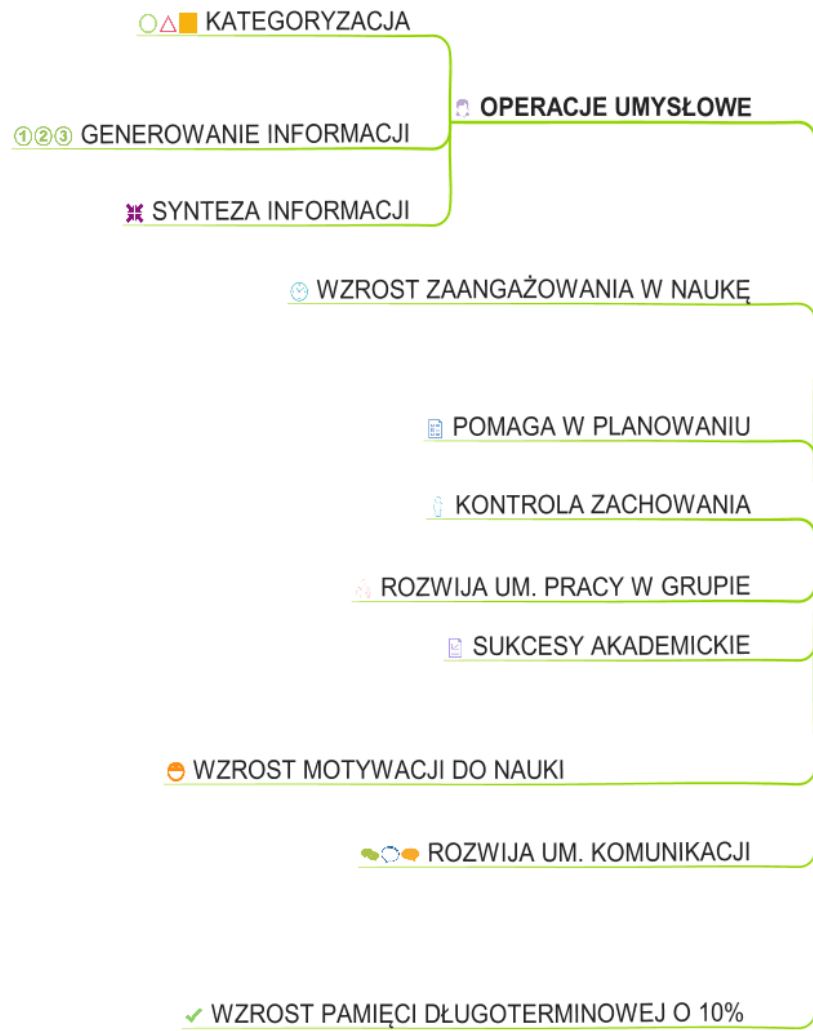
c) MEMORY

d) MAKIETY

e) TABELE

f) KALENDARZE

2. Ruchowy Stroop

MAPY MYŚLI W BADANIACH NAUKOWYCH

AUTORZY BADAŃ

- Safar, Jafer, Alqadiri, 2014
- Balim, 2013
- Dutt, 2014
- Rutledge, van den Bos, McClure

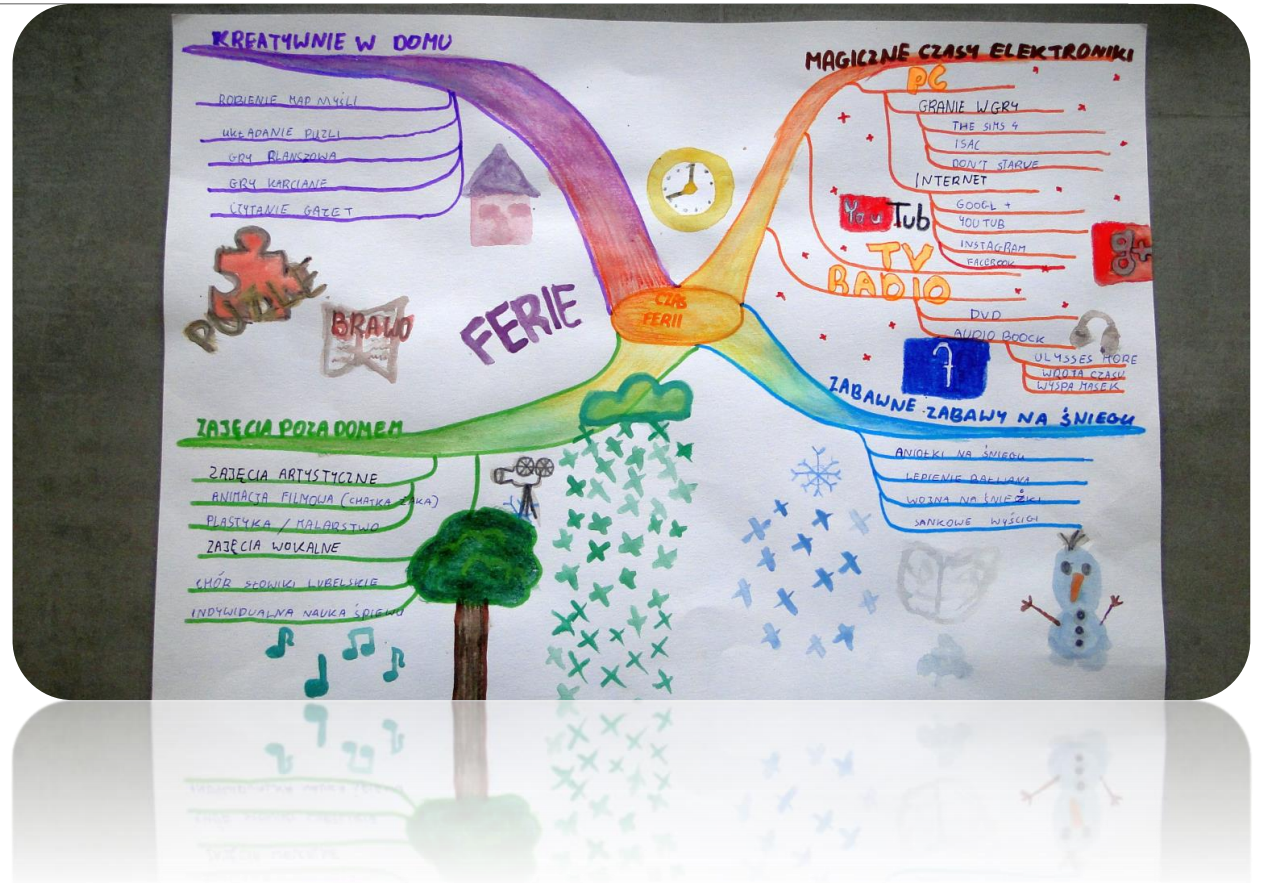

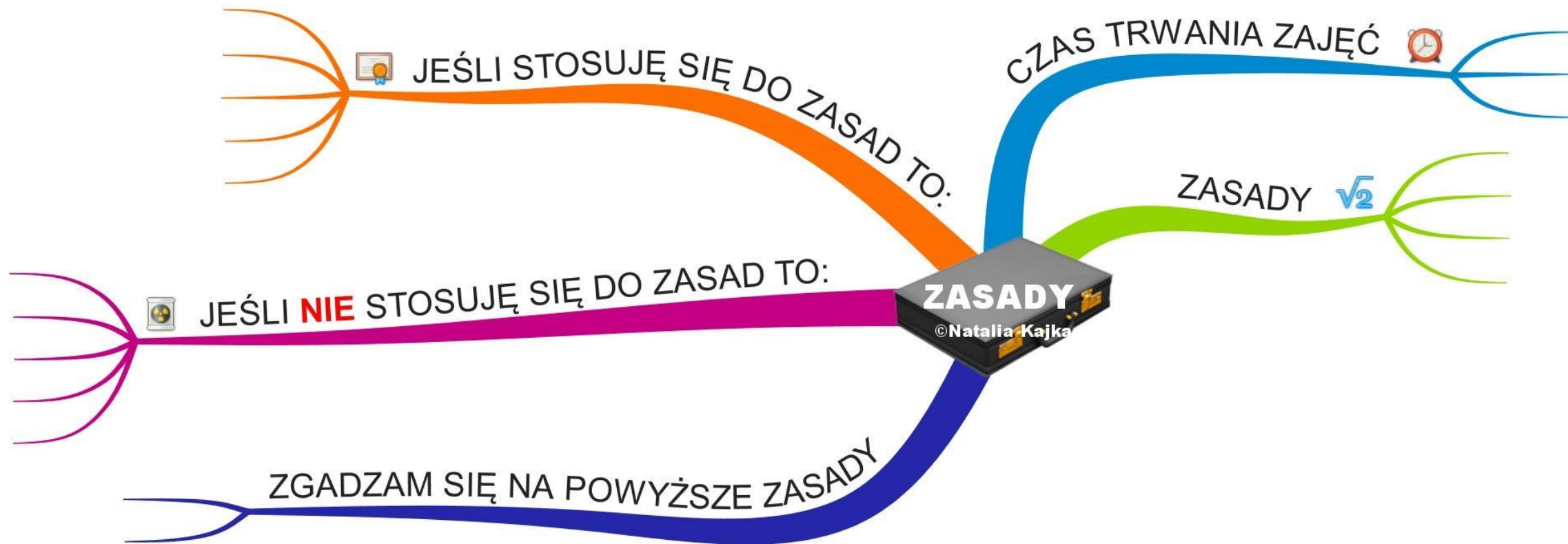
USPRAWNIENIE OBSZARÓW CZOŁOWYCH

- TRENING POZNAWCZY
- TRENING METAKOGNITYWNY
- MNEMOTECHNIKI
- MAPY MYŚLI

PRZYKŁADY ZASTOSOWANIA MAP MYŚLI W TERAPII ADHD

- KONTRAKT
- PLAN DNIA
- ZAGANIENIA DO SPRAWDZIANU
- ZASADY KORZYSTANIA Z TOALETY
- PLANOWANIE WOLNEGO CZASU

PLAN WYDARZEŃ

Rozdział1:

R2:

R3:

R4:

R5:

R6:

R7:

R8:

R9:

R10:

GLÓWNE INFO

AUTOR

CARLO COLLODI

ILOŚĆ ROZDZIAŁÓW

36 (XXXVI)

PROBLEMATYKA

LOSY DREWNIANEJ KUKIEŁKI

TARAPATY

PRZEMIANA

PINOKIO

BOHATEROWIE

PINOKIO

DŽEPPETTO

WROŻKA

LIS I KOT

ŚWIERSZCZ

STOLARZ WISIENKA

R23:

R24:

R25:

R26:

R27:

R28:

R29:

R35:

R36:

R30:

R31:

R32:

R33:

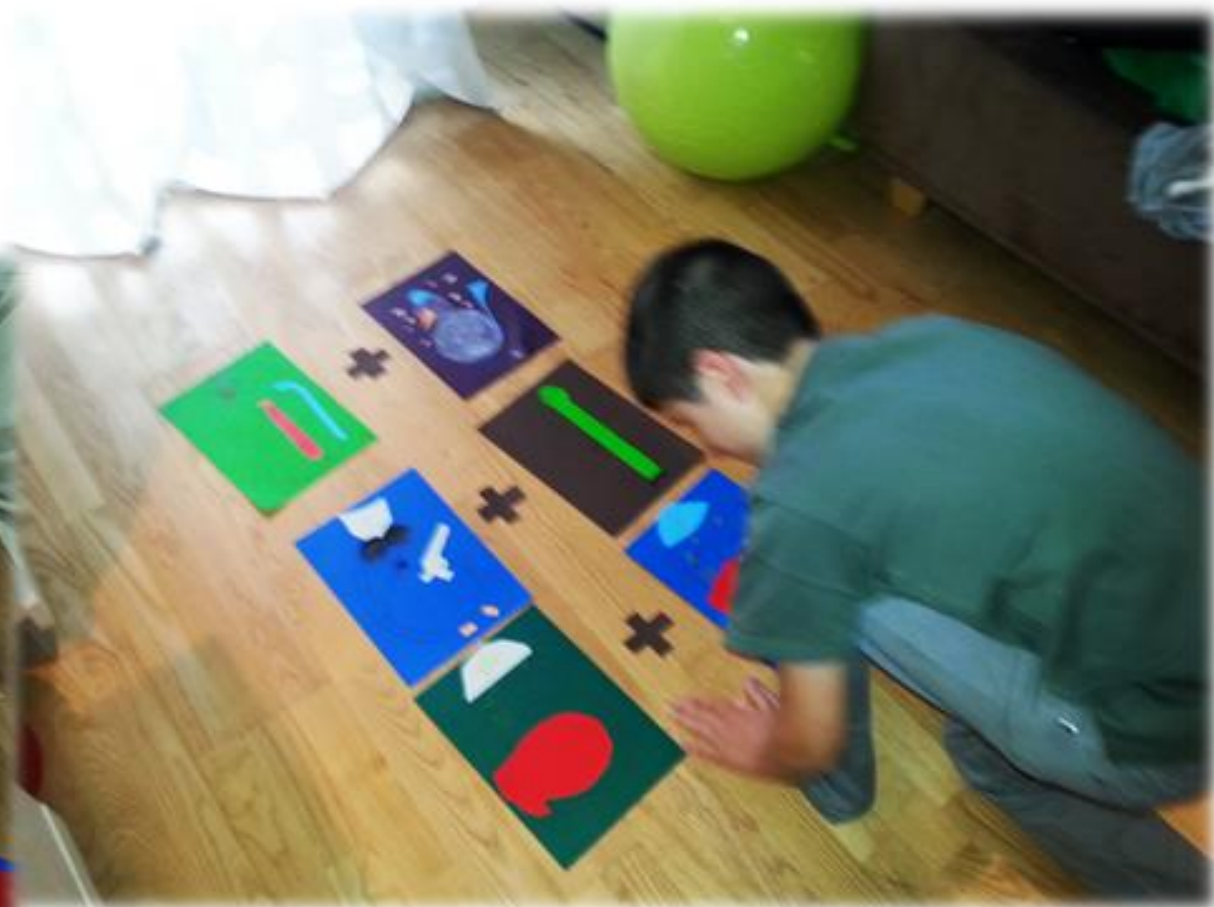
R34:

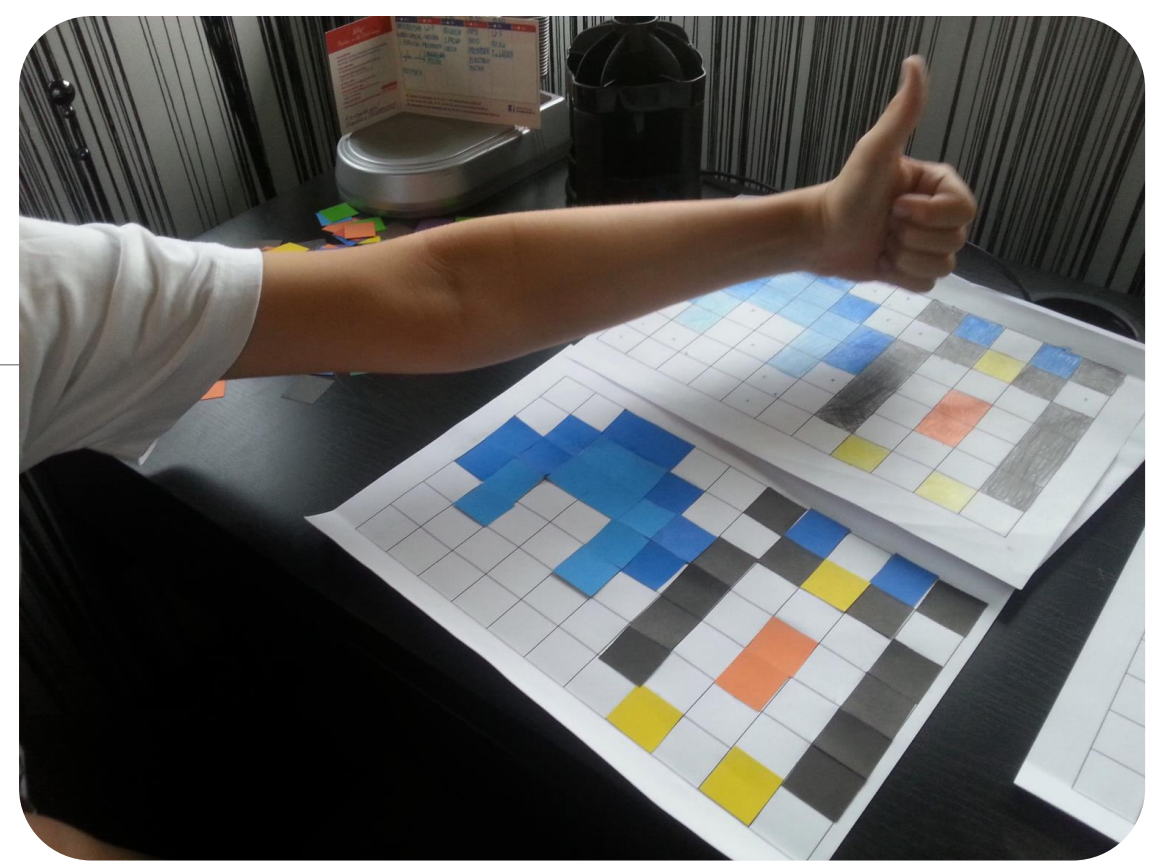
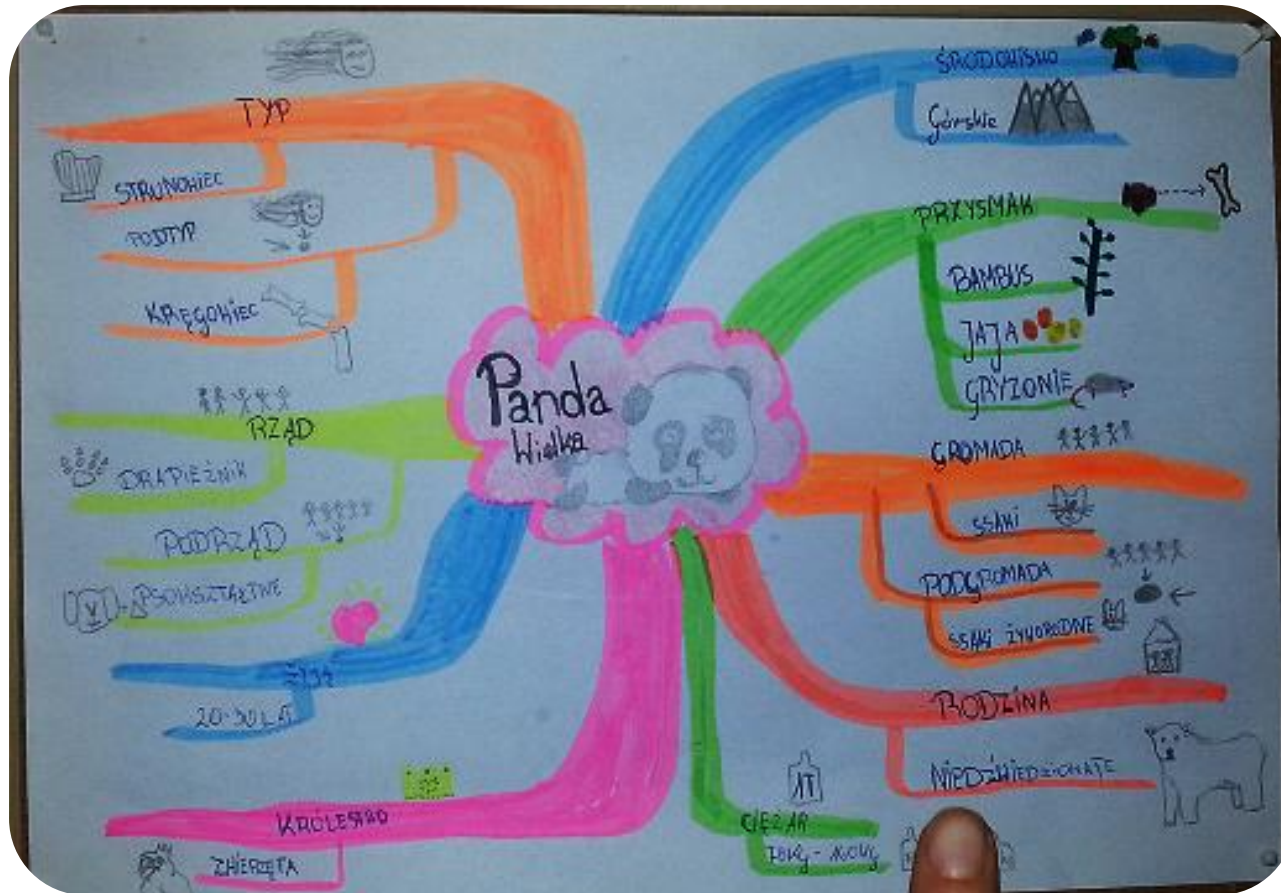
KTO?

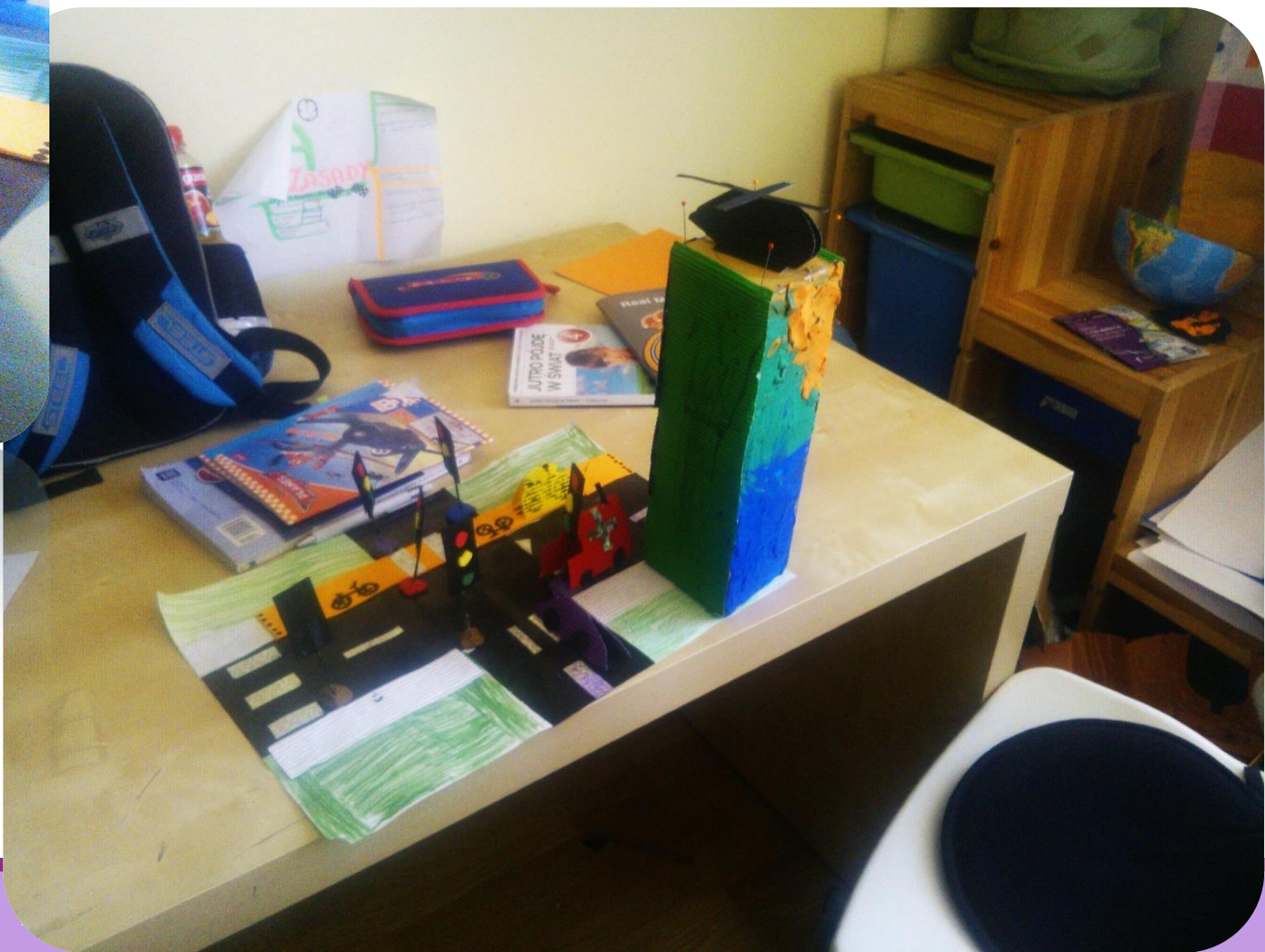
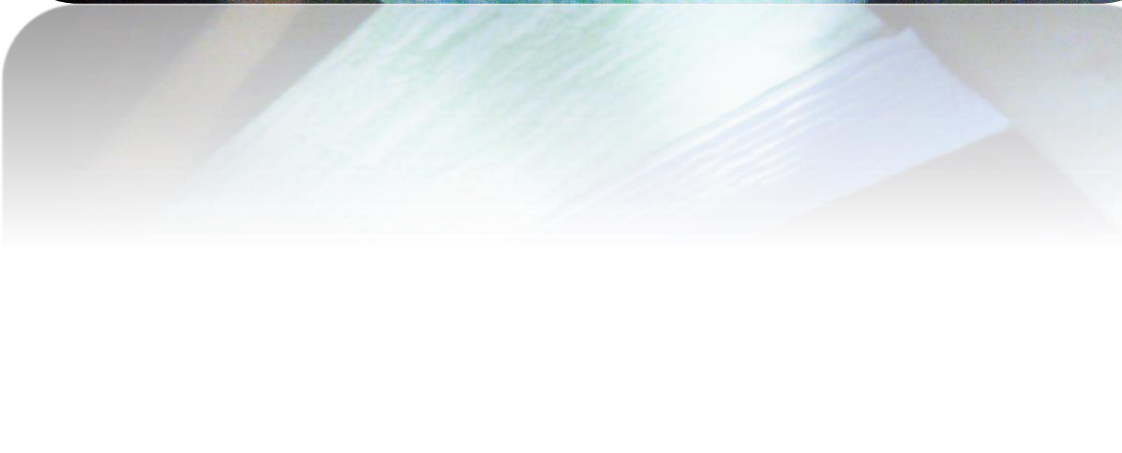
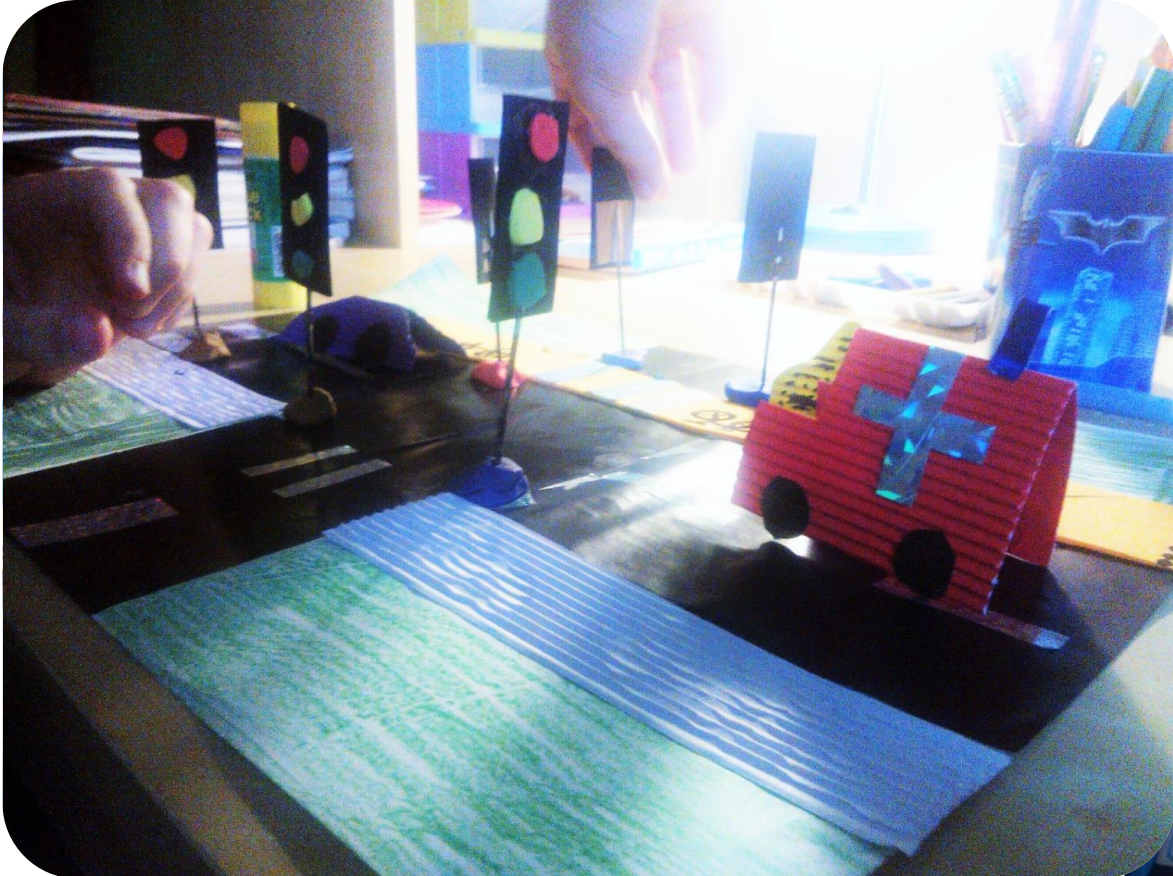
OCZEKIWANIA

MOJE OCZEKIWANIA?

PO CZYM ROZPOZNAM, ŻE UDAŁO MI SIĘ OSIĄGNAĆ C

WWW.NEURONSTM.PL

ĆWICZENIA NA KOORDYNACJE WZROKOWO RUCHOWA

Alek. 28.11 / P

	PRZEDMIOT	PRACA DOMOWA
1	J. polski	-
2	J. angielski	-
3	Matematyka ✓	-
4	Historia	-
5	Przyroda ✓	2x - 3,4 / 23 / 2 / 34 / 6,7 / 30 Str. 41, 45, 47
6	Technika	-
7	Plastyka	-
8	Muzyka	-
9	Religia	-
10	W-F ✓	-
11	Sprawy organizacyjne:	dostanę 5 z z mat
12		pochwała z przyrody x2 !!! / !!!
13		
14		

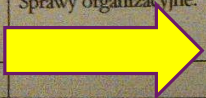

Chart - 1.833.1
 x

 16.497

Baroko ładnie
 pracował 12 1/31

Legenda:
 P- podręcznik, Ćw- Ćwiczenia, KP- Karty Pracy, ZZ- Zbiór Zadań, Z- Zeszyt.

PIŚMIENNICTWO:

- Barkley, R.A. Peters H. (2012). The earliest reference to ADHD in the medical literature? Melchior Adam Weikard's description in 1775 of "attention deficit" (*Mangel der Aufmerksamkeit, Attentio Volubilis*). , 16 (8) s. 623-630 .
- Barkley R.A. (1997). Behavioral inhibition, sustained attention, and executive functions: constructing a unifying theory of ADHD. *Psychol. Bull.*;121:65-94.
- Bobkowicz- Lewartowska, L., Giers, M. (2014). Profil inteligencji dzieci z ADHD w odniesieniu do koncepcji inteligencji wielorakiej
- H. Gardnera – implikacje edukacyjne. *Edukacja dla bezpieczeństwa*, T.VII nr 2, 283-294.
- Borkowska, A. (2002). Nadpobudliwość psychoruchowa w neuropsychologicznej koncepcji Russella A. Barkley'a. W: A. Herzyk, A.Borkowska (red.) *Neuropsychologia emocji. Poglądy, badania, klinika* (s.165-190). Lublin: Wyd. UMCS
- Borkowska A.R. (2008). *Procesy uwagi i hamowania reakcji u dzieci z ADHD z perspektywy rozwojowej neuropsychologii klinicznej*. Lublin :Wydawnictwo UMCS.
- Januszewska, E. (2014). Autorska metoda pracy dydaktyczno-wychowawczej z dzieckiem z ADHD z Czechenii. Studium przypadku. *Studia z teorii wychowania* tom V: nr 2 (9); 175-190
- Kajka N., Szymona K.(2014). *Terapia ADHD. Trening sukcesu w pracy z dzieckiem nadpobudliwym*. Lublin: Czelej.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

KONTAKT:

mgr Natalia Kajka

Tel: 500 - 221 - 532

WWW.NEURONSTM.PL

mail: nataliakajka@gmail.com